

- Эффективное управление предприятием на основе маркетинга.
- Создание корпоративной культуры.
- Внедрение стандартов технического качества обслуживания.
- Внедрение стандартов функционального качества обслуживания.

Следует отметить, что разработка системы управления качеством в любой гостинице, должно осуществляться с учетом анализа инфраструктуры предприятия, так как в процессе реализации предложенных мероприятий нельзя не учитывать особенности структуры и специфику деятельности предприятия, а именно, широту ассортимента предоставляемых услуг.

Источники и литература:

1. Басовский Л. Е. Управление качеством : учеб. / Л. Е. Басовский, В. Б. Протасьев. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 212 с.
2. Управление качеством / С. Д. Ильенкова, Н. Д. Ильенкова, В. С. Мхитарян и др.; под ред. С. Д. Ильенковой. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 344 с.
3. Лapidус В. А. Всеобщее качество (TQM) в российских компаниях / В. А. Лapidус. – М. : ОАО «Типография «Новости», 2002. – 432 с.
4. Огвоздин В. Ю. Управление качеством : учеб. пособие / В. Ю. Огвоздин. – М. : Дело и Сервис, 1999. – 158 с.
5. Федцов В. Г. Культура сервиса : учеб.-практ. пособие / В. Г. Федцов. – М. : ПРИОР, 2000. – 208 с.

Крук Т.М.

УДК 336.713–027.235

ПРИБУТКОВІСТЬ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ: НАСЛІДКИ КРИЗИ І ТЕНДЕНЦІЇ

Постановка проблеми у загальному вигляді. На сьогоднішній день банківський сектор України представлений 175 банківськими установами. Вони розподілені НБУ на 4 групи за обсягом сформованих сукупних активів. Кожен банк займає відповідну частку в банківській системі за основними показниками своєї діяльності. Метою та рушійним мотивом діяльності комерційного банку є одержання банківського прибутку, який є одним із найважливіших показників ефективності функціонування банку, його стабільності. Ефективне управління прибутком передбачає побудову в банку відповідних організаційно-методичних систем забезпечення цього управління, знання основних механізмів формування прибутку, використання сучасних методів його аналізу і планування. Комплексні теоретичні розробки, що обґрунтовують формування механізму управління прибутком банку та дозволяють здійснювати ефективне управління його фінансовою діяльністю, практично відсутні.

Аналіз досліджень та публікацій останніх років. Теоретичні, методичні, економіко-організаційні питання фінансового управління сучасними банківськими установами стали провідними темами досліджень відомих зарубіжних та вітчизняних економістів, серед яких Н. Бакстер [1], Дж. Синки[2], П. Роуз, В.І. Грушка, О.Д. Заруби, О.А. Кириченко, С.М. Козьменка, Н.І. Некрасової, І.В. Сала та ін. Високо оцінюючи вклад вітчизняних та зарубіжних авторів у вирішення зазначених питань, слід наголосити на об'єктивній необхідності подальшого поглиблення даних теоретичних досліджень і практичних розробок.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Недостатньо розглянутим залишилась проблема аспектів управління прибутком в кризовий період, пов'язаний з втратою прибутку і понесенням значних збитків у банківській системі України.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідити та проаналізувати прибуток комерційних банків на прикладі 10-ти найбільших банків України групи І. Виявити вплив чинників зміни.

Виклад основного матеріалу. В нашій країні банки стали основним сегментом в структурі фінансово-кредитної системи. Отримання прибутку є однією з основних цілей функціонування комерційних банків, оскільки рішення більшості найважливіших завдань, що стоять перед ними, таких, як нарощування величини власного капіталу, поповнення резервних фондів, фінансування капітальних вкладень, підтримка створеного іміджу, інших життєвоважливих умов функціонування і розвитку, а також збільшення розміру виплачуваних дивідендів, вимагає постійного припливу грошових коштів, одним з основних джерел других, являється прибуток. Прибутковість та надійність – основні фактори, які впливають на свідомість клієнта при виборі банку.

Прибуток - це певний гарант прогресу економічної системи, а його відсутність - найяскравіший доказ регресу й соціального напруження.

Як активний та універсальний важіль державного впливу й регулювання економічними процесами і суспільно-економічними інтересами прибуток надто чутливий до безлічі внутрішніх і зовнішніх факторів впливу, зокрема бюджетно-податкової, цінової, інвестиційної та кредитної політики органів законодавчої і виконавчої влади. [3, с 24]

Управління прибутком банку здійснюється через систему елементів управління, тісно пов'язаних між собою.

Можна виділити наступні основні блоки управління прибутком комерційного банку :

- визначення підрозділів банку, що беруть участь в процесі управління прибутком.
- планування доходів, витрат і прибутку банку.
- застосування способів оцінки рівня прибутковості банківської діяльності.

- визначення методів поточного регулювання прибутку.[2, с.80]

Управління прибутком комерційного банку здійснюється на різних рівнях: на рівні банку в цілому і на рівні окремих напрямів діяльності банку, конкретних банківських продуктах, окремих робочих місць, взаємовідносин з клієнтом.

В управлінні прибутком банку беруть участь різні його підрозділи: керівні органи, департаменти управління, відділи.

Банківський прибуток формується в результаті здійснення кредитних, розрахункових, грошових операцій та інших видів діяльності банків; це різниця між валовими доходами банку та витратами.

Розмір банківського прибутку хвилює акціонерів, тому що він є показником отриманого доходу на інвестований ними капітал. Вкладникам прибуток гарантує стабільний дохід і впевненість у завтрашньому дні, оскільки збільшення резервів і власних коштів банку свідчить про його стабільність. Позичальники також зацікавлені в прибутках банку, адже таким чином зростають їх власні накопичення.[1, с.95]

Отже, аналізуючи аспекти прибутковості 10-ти найбільших банків України за останні 3 роки, було виявлено, що фінансовий стан банків у ці роки був не стабільним. Цьому сприяла криза 2008 року, яка стала першою повномасштабною економічною кризою в умовах глобалізації. Починаючи з 2005 року і до осені 2008 року вітчизняний банківський ринок з кожним роком ставав дедалі привабливішим для іноземних інвесторів. За станом на 01.01.2009 р. в Україні функціонувало 53 банки з іноземним капіталом, частка якого у статутному капіталі банків країни становила 36.7%, тоді як на 01.01.2006 р. таких банків налічувалося 23, а їх частка в статутному капіталі дорівнювала 19.5%. Така експансія була спричинена порівняно високою прибутковістю Українських банків.[5]

Але світова фінансова криза істотно послабила банківську систему України. На тлі різкого погіршення макроекономічної ситуації в країні (високий рівень інфляції, девальвація гривні, падіння реального ВВП тощо) кризові явища стали все відчутніше проявлятися і в банківській сфері. Наслідки кризи позначилися на фінансових результатах банків у 2009 році.(таб.1)

Тільки за офіційною інформацією частка проблемних кредитів за січень – серпень 2009 року зросла майже втричі (з 2.3% до 6.8%). За цей же період було сформовано 47 млрд. грн. резервів під активні операції банків, а це більше, ніж за чотири попередні роки разом узяті. Збиток банківської системи України на 01.09.2009 р. становив 20.5 млрд. грн., а на 01.02.2010 р. – 38.45 млрд. грн. За таких умов актуалізується питання оцінки ефективності діяльності українських банків зокрема та банківської системи загалом. [4, №3,2010]

Таблиця 1. Показники діяльності 10-ти найбільших українських банків групи I за станом на 01.01.2009 р.

Банки групи I	Активи, тис.грн	Власний капітал, тис.грн	Дохід, тис.грн	Чистий прибуток, тис.грн
ПРИВАТБАНК	80165465	8195683	9844535	1291776
РАЙФФАЙЗЕНБАНК АВАЛЬ	65361554	7435906	5103052	527395
ОЩАДБАНК	57788082	15471943	2449274	305777
УКРСИББАНК	55696742	4869649	3623988	427621
УКРСОЦБАНК	49694781	5175713	3664624	791795
УКРЕКСІМБАНК	48324707	4505833	2756236	622141
ОТП БАНК	33717298	2486286	2406569	76595
АЛЬФА-БАНК	32310096	3307877	2734565	158262
ВТБ БАНК	28343611	2513246	1308305	55767
ПРОМІНВЕСТБАНК	27489483	3262323	3118506	99303

Джерело: [4, 2009]

На кінець 2008 року загальний обсяг чистого прибутку I групи 10-ти найбільших банків становив 4 356 432 тис.грн. Перше місце по групі займав Приватбанк. Обсяг його чистого прибутку становив 1 291 776 тис.грн, питома вага яких в групі I – 3,4%. Основним конкурентом банку був Укрсоцбанк. Обсяг його чистого прибутку становив 791 795 тис.грн, або 5,5%. Значну долю чистого прибутку мав УкрСиббанк, а найменшу долю чистого прибутку мав ВТБ Банк – 55 767 тис.грн.(Рис.1).

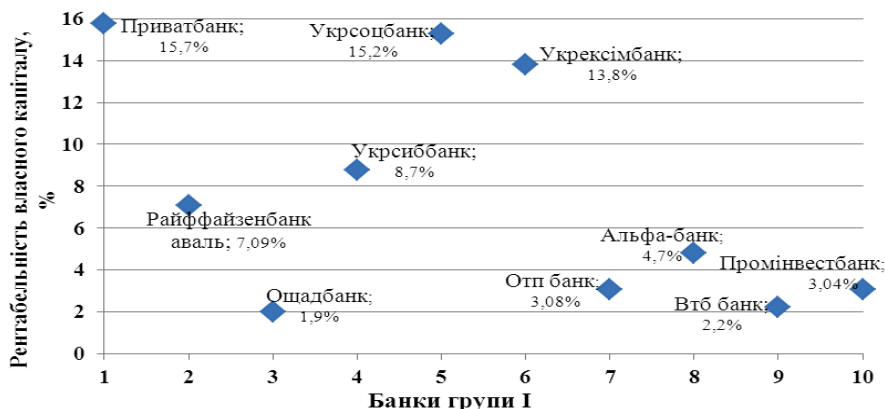

Рис. 1. Рентабельність власного капіталу 10-ти українських банків групи I (01.01.2009р)

Джерело: розраховано автором

В активах банківської системи наприкінці жовтня 2008 року цінні папери становили мінімальну кількість – 3%, падіння курсів на фондових біржах не мало значного впливу на ліквідність банків. Якість активів у той час була нормальною, але у вересні-жовтні почалося падіння темпів промислового виробництва і ВВП. Саме ці негативні чинники реального сектору економіки, а також вилучення 60млрд. гривень депозитних вкладів із комерційних банків найбільше вплинули на стабільність системи.

У 2009 році стан банківської системи України значно погіршився. Загальний обсяг чистого прибутку 10-ти найбільших банків групи І склав (-4 905 665 тис.грн). Найбільша частка в групі, як і в попередні роки, належала Приватбанку, обсяг чистого прибутку якого становив 1 050 489 тис.грн. Також ще декілька банків з групи мали чистий прибуток - це Ощадбанк, який склав 692 696 тис.грн, Укрсоцбанк – 126 761 тис.грн, Укресімбанк та ВТБ Банк. Значні збитки мали усі інші банки групи І. Найбільший чистий збиток мав Промінвестбанк (-2 750 815 тис.грн), найменший – Альфа-Банк (-348 405 тис.грн) (таб.2).

Таблиця 2. Показники діяльності українських банків групи І за станом на 01.01.2010 р.

Банки групи І	Активи, тис.грн	Власний капітал, тис.грн	Чистий прибуток, тис.грн
ПРИВАТБАНК	86066131	10270719	1050489
ОЩАДБАНК	59926579	16386350	692696
УКРЕКСІМБАНК	57196892	10869403	21124
РАЙФФАЙЗЕНБАНК АВАЛЬ	54048003	5312935	-2019070
УКРСИББАНК	46347845	4901543	-1243558
УКРСОЦБАНК	43656898	6027855	126761
ПРОМІНВЕСТБАНК	30437197	5609573	-2750815
ОТП БАНК	29395221	2839925	-435343
ВТБ БАНК	28780058	3248102	456
АЛЬФА-БАНК	28693564	2877993	-348405

Джерело: [4, 2010]

Станом на 1 січня 2010 р., обсяг активів банківської системи становив 880,3 млрд. грн., зменшення за рік склало 45,8 млрд.грн. У структурі кредитного портфелю значно збільшилась частка проблемних кредитів - у 3,63 рази, що значною мірою вплинуло на фінансовий результат банків. Протягом 2009 року зобов'язання банків зменшилися на 502 млн. грн., та на 01.01.2010 року становили 765 100 млн. грн. Власний капітал банківської системи України збільшився на 502 млн. грн. і за станом на 01.01.2010 року становив 119 810 млн. грн. Слід зазначити, що збільшення обсягу статутного капіталу банків з початку року склало 367 млн. грн. (на 44,6%). Це була реакція банків на виклики кризи. Шляхом нарощування власного капіталу та створення резервів банки намагалися убезпечитися від неповернення виданих кредитів та гарантувати повернення депозитів вкладникам. Внаслідок цього у 2009 році банки отримали збиток у розмірі 38,4 млрд. грн., (у 2008 році прибуток склав 7,3 млрд.грн.).(Рис.3).

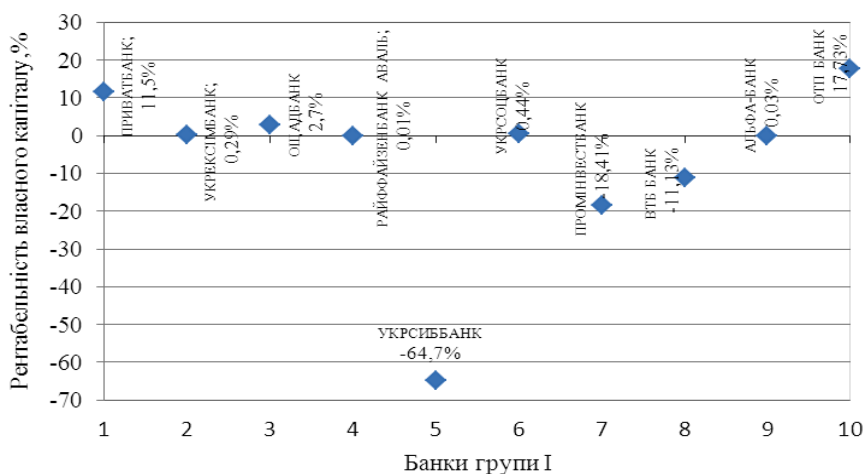

Рис. 3. Рентабельність власного капіталу 10-ти найбільших українських банків групи І на 01.01.2010 р.

Джерело: розраховано автором.

Отже, з десятих великих банків України за підсумками 2010 року тільки два мали рентабельність власного капіталу вищу за 10%, а три виявилися збитковими. За підсумками 2010 року збиток банків України зменшився і склав 13 млрд. грн. У 2011 році в порівнянні з 2010 роком збитки зменшилися ще на 40,8% до 7,7 млрд.грн.

Висновки. Таким чином, до 2009 року банки приносили своїм власникам достатній прибуток, що було стимулом для купівлі іноземними банками банків України. В 2009 році банки отримали рекордний збиток, який в наступних роках поступово зменшується, але банки в цілому залишаються збитковими. Це дуже

негативный сигнал для владельцев, инвесторов и в первую очередь вкладчиков. Если банк отримав збиток, то це свідчить, що він витратив на себе гроші вкладників.

Загалом управління прибутком комерційних банків доволі складне та масове питання, з яким банківська система не завжди готова впоратися. Саме тому необхідно консолідувати зусилля всіх зацікавлених сторін по широкому застосуванню на практиці існуючих методів оцінки формування прибутку та удосконалити існуючі підходи до його аналізу.

Джерела та література:

1. Бакстер Н. Банковское дело. Стратегическое руководство / под ред.: В. Платонова, М. Хиггинса; [пер.с англ.]. – М. : Консалтбанк, 2001. – 432 с.
2. Синки Дж. Ф. Управление финансами в коммерческих банках / Дж. Ф. Синки; [пер.с англ.]. – 4-е изд. перераб. – М. : Каталаху, 1994. – 820 с.
3. Криклій О. А. Управління прибутком банку : монографія / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2008. – 136 с.
4. Основні показники діяльності банків України на 01.01.2009 р. (у розрізі банків) // Вісник НБУ. – 2009. – № 3. – С. 50-71; Основні показники діяльності банків України на 01.01.2010 р. (у розрізі банків) // Вісник НБУ. – 2010. – № 3. – С. 48-71; Основні показники діяльності банків України на 01.01.2011 р. (у розрізі банків) // Вісник НБУ. – 2011. – № 3. – С. 48-71.
5. Информационный портал о банках Украины : [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.bankstore.com.ua

Логинова К.Ю.

УДК 640.4:005.95-048.37

ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ В ОБЛАСТИ УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ

Постановка проблемы. Практически во всех успешно функционирующих организациях и на предприятиях, независимо от их форм собственности и сферы деятельности, факторы, связанные с повышением квалификационного и образовательного уровней, потенциальная способность и стремление широкого круга работников принимать самостоятельные решения интегрируются в мероприятия по использованию коллективных форм организации труда, гибких режимов работы [3].

Переход к инновационному управлению персоналом в настоящее время является общемировой тенденцией совершенствования процессов управления предприятием в условиях глубокой интеграции мирового рынка, высокотехнологичных производств, обострения конкурентной борьбы и повышения степени неопределенности внешней по отношению к предприятию среды.

Анализ основных исследований и достижений. Теоретической основой исследования послужили идеи и концепции учёных по исследуемой проблеме: Т.Ю. Базарова и Б.Л. Ереминой, Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф., А.Я. Кибанова, Б.М. Генкина, Г.А. Кононова, В.И. Кочеткова, О.С. Виханского, Н.П. Беляцкого. Т.Ю. Базаров и Б.Л.Еремина рассмотрели методы управления персоналом, обосновали необходимость их использования на предприятии [1, 6]. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. рассмотрели управление персоналом как основу успешного функционирования предприятия [2]. А.Я. Кибанов, Б.М. Генкин, Г.А. Кононова и В.И. Кочетков рассмотрели теоретические основы управления персоналом [3, 4]. О.С. Виханский рассмотрел стратегии управления персоналом, обосновал важность их правильного выбора [5]. Беляцкий Н.П. рассмотрел систему управления персоналом как совокупность подсистем общего линейного руководства и ряд функциональных подсистем, специализирующихся на выполнении однородных функций [7].

Целью статьи является обоснование инновационных методов в области управления персоналом.

Основной материал исследования. Метод управления - это метод воздействия субъекта управления на объект управления для практического осуществления стратегических и тактических целей системы управления. Целью системы управления является достижение конкурентоспособности выпускаемой продукции, выполняемой услуги, организации и других объектов на внешнем или внутреннем рынке [1].

В настоящее время в научной литературе раскрываются и применяются на практике три группы методов управления: административные (организационные или организационно-распорядительные); экономические и социально-психологические. Эти группы методов управления чаще всего рассматриваются как дополняющие друг друга [4].

Однако, общепринятая классификация методов управления не в полной мере отражает их сущность [4]. В основе классификации методов управления следует положить иной признак - степень свободы объекта управления в связи с воздействием на него субъекта.

Первый инновационный метод управления персоналом – применение в коллективе ограниченной, мотивационной или высокой степени свободы. Индивидуум как объект управления может иметь следующие степени свободы:

а) ограниченную свободу, при которой субъект управления принуждает зависимый объект выполнять планы или задания;

б) мотивационную свободу, при которой субъект управления должен найти обоснованные мотивы, побуждающие объект управления к выполнению планов или заданий;

в) высокую степень свободы, при которой субъект управления должен с использованием логики и психологии формировать метод воздействия на относительно независимый объект управления, ставя во